ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 31 (518) | Субота, 13 лістапада 1982 года. | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

З В А Р О Т

Цэнтральнага Камітэта КПСС, Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, Савета Міністраў СССР да Камуністычнай партыі, да савецкага народа

Дарагія таварышы!

Камуністычная партыя Савецкага Саюза, увесь савецкі народ панеслі цяжкую ўтрату. Абарвалася жыццё вернага прадаўжальніка вялікай справы Леніна, палымянага патрыёта, выдатнага рэвалюцыянера і змагара за мір, за камунізм, буйнейшага палітычнага і дзяржаўнага дзеяча сучаснасці Леаніда Ільіча Брэжнева.

Уся шматгранная дзейнасць, асабісты лёс Л. І. Брэжнева неаддзельныя ад важнейшых этапаў у гісторыі Краіны Саветаў. Калектывізацыя і індустрыялізацыя, Вялікая Айчынная вайна і пасляваеннае адраджэнне, асваенне цаліны і арганізацыя даследаванняў космасу — гэта і вехі біяграфіі слаўнага сына рабочага класа Леаніда Ільіча Брэжнева. Усюды, куды б ні накіроўвала яго партыя, Леанід Ільіч беззапаветна, з уласцівымі яму энергіяй і настойлівасцю, смеласцю і прынцыповасцю змагаўся за яе вялікія ідэалы.

З імем таварыша Брэжнева, з яго нястомнай работай на пасадах Генеральнага сакратара Цэнтральнага Камітэта КПСС і Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР савецкія людзі, нашы сябры на ўсім свеце справядліва звязваюць паслядоўнае ўсталяванне ленінскіх нормаў партыйнага і дзяржаўнага жыцця, удасканаленне сацыялістычнай дэмакратыі. Ён мудра накіроўваў дзейнасць ленінскага штаба партыі — яе Цэнтральнага Камітэта, Палітбюро ЦК, паказваючы ўзор умелай арганізацыі дружнай калектыўнай работы. Яму належыць выдатная роля ў выпрацоўцы і ажыццяўленні эканамічнай і сацыяльна-палітычнай стратэгіі партыі на этапе развітога сацыялізму, у вызначэнні і рэалізацыі курсу на ўздым народнага дабрабыту, у далейшым умацаванні эканамічнай і абароннай магутнасці нашай краіны.

Непераходзячыя заслугі Леаніда Ільіча Брэжнева ў фарміраванні і правядзенні палітыкі нашай партыі на міжнароднай арэне — палітыкі міру і мірнага супрацоўніцтва, разрадкі і раззбраення, рашучага адпору агрэсіўным падкопам імперыялізму, прадухілення ядзернай катастрофы. Вялікі яго ўклад у згуртаванне сусветнай сацыялістычнай садружнасці, у развіццё міжнароднага камуністычнага руху.

Пакуль білася сэрца Леаніда Ільіча, яго думкі і справы былі палкам падпарадкаваны інтарэсам людзей працы. З масамі працоўных яго заўсёды звязвалі кроўныя, непарыўныя вузы. У свядомасці камуністаў, соцень мільёнаў людзей на ўсіх кантынентах ён быў і застанецца ўвасабленнем ленінскай ідэйнасці, паслядоўнага інтэрнацыяналізму, рэвалюцыйнага аптымізму і гуманізму.

Цяжкая панесеная намі ўтрата, глыбокі наш смутак. У гэты журботны час камуністы, усе працоўныя Савецкага Саюза яшчэ цясней згуртоўваюцца вакол Ленінскага Цэнтральнага Камітэта КПСС, яго кіруючага ядра, якое склалася пад дабратворным уплывам Леаніда Ільіча Брэжнева. Народ верыць у партыю, яе магутны калектыўны розум і волю, усім сэрцам падтрымлівае яе ўнутраную і знешнюю палітыку. Савецкія людзі добра ведаюць: сцяг Леніна, сцяг Кастрычніка, пад якім атрыманы сусветна-гістарычныя перамогі, — у надзейных руках.

Партыя і народ узброены велічнай праграмай камуністычнага будаўніцтва, распрацаванай XXIII—XXVI з'ездамі КПСС. Гэта праграма няўхільна ажыццяўляецца. Партыя будзе і ў далейшым рабіць усё для ўздыму народнага дабрабыту на аснове інтэнсіфікацыі вытворчасці, павышэння яе эфектыўнасці і якасці работы, выканання Харчовай праграмы СССР. Партыя і ў далейшым будзе праяўляць усямерныя клопаты аб умацаванні саюза рабочага класа, калгаснага сялянства і народнай інтэлігенцыі, аб умацаванні сацыяльна-палітычнага і ідэйнага адзінства савецкага грамадства, брацкай дружбы народаў СССР, аб ідэалагічнай загартоўцы працоўных у духу марксізму-ленінізму і пралетарскага, сацыялістычнага інтэрнацыяналізму.

Нязменнай з'яўляецца воля савецкага народа да міру. Не падрыхтоўка да вайны, якая асуджае народы на бяссэнсавую растрату сваіх матэрыяльных і духоўных багаццяў, а ўмацаванне міру — вось пуцяводная ніць у заўтрашні дзень. Гэта высакародная ідэя пранізвае Праграму міру на 80-я гады, усю знешнепалітычную дзейнасць партыі і савецкай дзяржавы.

Мы бачым усю складанасць міжнароднай абстаноўкі, спробы агрэсіўных колаў імперыялізму падарваць мірнае суіснаванне, саштурхнуць народы на шлях варожасці і ваеннай канфрантацыі. Але гэта не можа пахіснуць нашу рашучасць адстаяць мір. Мы будзем рабіць усё неабходнае, каб аматары ваенных авантур не засталі савецкую краіну знянацку, каб патэнцыяльны агрэсар ведаў: яго немінуча чакае сакрушальны ўдар у адказ.

Апіраючыся на сваю магутнасць, праяўляючы найвялікшую пільнасць і вытрымку, захоўваючы нязменную вернасць міралюбівым прынцыпам і мэтам сваёй знешняй палітыкі, Савецкі Саюз будзе настойліва змагацца за тое, каб адхіліць ад чалавецтва пагрозу ядзернай вайны, за разрадку, за раззбраенне.

У гэтай барацьбе з намі брацкія краіны сацыялізму, барацьбіты за нацыянальнае і сацыяльнае вызваленне, міралюбівыя краіны ўсіх кантынентаў, усе сумленныя людзі зямлі. Палітыка міру выражае карэнныя жыццёвыя інтарэсы чалавецтва, і таму за такой палітыкай — будучыня.

Савецкі народ бачыць у партыі свайго выпрабаванага калектыўнага правадыра, мудрага кіраўніка і арганізатара. У служэнні рабочаму класу, працоўнаму народу — вышэйшая мэта і сэнс усёй дзейнасці партыі. Непахіснае адзінства партыі і народа было і застаецца крыніцай несакрушальнай сілы савецкага грамадства. КПСС свята даражыць давер'ем працоўных, пастаянна ўмацоўвае свае сувязі з масамі. Народ на практыцы пераканаўся, што наша партыя пры любым павароце падзей, пры любых выпрабаваннях застаецца на вышыні сваёй гістарычнай місіі. Унутраная і знешняя палітыка КПСС, распрацаваная пад кіраўніцтвам Леаніда Ільіча Брэжнева, будзе і ў далейшым праводзіцца паслядоўна і мэтанакіравана.

Жыццё і дзейнасць Л. І. Брэжнева будуць заўсёды натхняючым прыкладам вернага служэння Камуністычнай партыі і савецкаму народу.

Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР, Савет Міністраў СССР выказваюць упэўненасць у тым, што камуністы, усе савецкія людзі праявяць высокую свядомасць і арганізаванасць, сваёй самааддананай творчай працай пад кіраўніцтвам ленінскай партыі забяспечаць выкананне планаў камуністычнага будаўніцтва, далейшы росквіт нашай сацыялістычнай Радзімы.

Ад Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР, Савета Міністраў СССР

Цэнтральны Камітэт Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савет Міністраў СССР з глыбокім смуткам паведамляюць партыі і ўсяму савецкаму народу, што 10 лістапада 1982 года ў 8 гадзін 30 мінут раніцы раптоўна памёр Генеральны сакратар Цэнтральнага Камітэта КПСС, Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Леанід Ільіч Брэжнеў.

Імя Леаніда Ільіча Брэжнева — вернага прадаўжальніка вялікай ленінскай справы, палымянага змагара за мір і камунізм — будзе заўсёды жыць у сэрцах людзей і ўсяго прагрэсіўнага чалавецтва.

У ЦК КПСС, Прэзідыуме Вярхоўнага Савета СССР і Савеце Міністраў СССР

Цэнтральны Камітэт КПСС, Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР і Савет Міністраў СССР пастанавілі:

1. У сувязі са смерцю Генеральнага сакратара ЦК КПСС, Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Леаніда Ільіча Брэжнева аб'явіць у краіне жалобу 12, 13, 14 і 15 лістапада 1982 г.

У дзень пахавання ў пачатковых, васьмігадовых і сярэдніх школах вучэбных заняткаў не праводзіць.

2. У момант пахавання цела Леаніда Ільіча Брэжнева зрабіць гарматныя залпы ў Маскве, у сталіцах саюзных рэспублік, у гарадах-героях Ленінградзе, Валгаградзе, Адэсе, Севастопалі, Наварасійску, Керчы, Туле, у крэпасці-герої Брэсце, а таксама ў гарадах Калінінградзе, Львове, Растове-на-Доне, Куйбышаве, Свярдлоўску, Новасібірску, Чыце, Хабараўску, Уладзівастоку, Северамορску, Днепрапятроўску, Запарожжы і Днепрадзяржынску.

У гэты ж час спыніць на пяць мінут работу ўсіх прадпрыемстваў і арганізацый на ўсёй тэрыторыі Савецкага Саюза за выключэннем прадпрыемстваў бесперапыннай вытворчасці; зрабіць на працягу трох мінут салют гудкамі на фабрыках, заводах, чыгунках, на суднах марскога і рачнога флоту.

Ад камісіі па арганізацыі пахавання Генеральнага сакратара ЦК КПСС, Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Леаніда Ільіча БРЭЖНЕВА

Камісія паведамляе, што труна з целам Леаніда Ільіча Брэжнева будзе ўстаноўлена ў Калонным зале Дома Саюзаў 12 лістапада 1982 года.

Доступ працоўных у Калонную залу для развітання з Леанідам Ільічом Брэжневым адкрыт 12 лістапада г. г. з 13 гадзін да 22 гадзін; 13 і 14 лістапада — з 9 гадзін раніцы да 22 гадзін.

СМУТАК У КОЖНЫМ СЭРЦЫ

ІМЯ ЛЕАНІДА ІЛЬІЧА БРЭЖНЕВА — ВЕРНАГА ПРАДАЎЖАЛЬНІКА ВЯЛІКАЙ ЛЕНІНСКАЙ СПРАВЫ, ПАЛЫМЯНАГА ЗМАГАРА ЗА МІР І КАМУНІЗМ — БУДЗЕ ЗАЎСЁДЫ ЖЫЦЬ У СЭРЦАХ ЛЮДЗЕЙ І ЎСЯГО ПРАГРЭСІЎНАГА ЧАЛАВЕЦТВА.

Бязмежная журба агарнула ўвесь шматтысячны калектыў нашага універсітэта пасля паведамлення аб раптоўнай смерці вернага прадаўжальніка вялікай справы Леніна, палымянага патрыёта, выдатнага барацьбіта за мір і камунізм Генеральнага сакратара ЦК КПСС, Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Леаніда Ільіча Брэжнева. Не хочацца верыць, што абарвалася жыццё буйнейшага палітычнага і дзяржаўнага дзеяча сучаснасці.

Пазаўчора студэнты і выкладчыкі матэматычнага факультэта сабраліся ў аўдыторыі 3-1. Ва ўсіх — засмучаныя твары.

Жалобны мітынг адкрыў сакратар парткома М. І. Старавойтаў. Ён сказаў, што Камуністычную партыю, увесь савецкі народ, прагрэсіўнае чалавецтва свету напаткала вялікае гора — памёр выдатны кіраўнік Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы, буйнейшы палітычны дзеяч сучаснасці, дарагі ўсім нам Леанід Ільіч Брэжнеў. Перастала біцца сэрца камуніста, усё жыццё якога было прысвечана служэнню народу.

Аб яркіх старонках жыцця і дзейнасці Леаніда Ільіча Брэжнева расказаў сакратар партыйнага бюро матэматычнага факультэта Л. Я. Палякоў.

Выступае студэнтка другога курса сакратар камсамольскага бюро факультэта Марына Леўшунова. Яна гаворыць аб вялікіх бацькоўскіх клопатах, якія праяўляў дарагі Леанід Ільіч аб савецкай моладзі, студэнцтве.

Як клятва ўсіх прысутных на мітынгу прагучалі словы першакурсніка Уладзіміра Буракоўскага быць вернымі наказам дарагога Л. І. Брэжнева, настойліва авалодваць ведамі, праяўляць высокую працоўную і грамадскую актыўнасць, выхоўваць з сябе дастойных прадаўжальнікаў справы, якой Леанід Ільіч прысвяціў усё сваё жыццё.

Учора раніцай на жалобны мітынг сабраліся ў актавай зале студэнты і выкладчыкі гісторыка-філалагічнага, біялагічнага, фізічнага, геалагічнага і іншых факультэтаў універсітэта. У панурых тварах — глыбокае перажыванне за вялікую страту. Боллю шчымяць сэрцы ад раптоўнай смерці вялікага сына Краіны Саветаў, паслядоўнага прадаўжальніка справы У. І. Леніна, Генеральнага сакратара ЦК КПСС, Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Леаніда Ільіча Брэжнева.

Уступным словам жалобны мітынг адкрыў сакратар парткома М. І. Старавойтаў.

Пра выдатны жыццёвы шлях Леаніда Ільіча Брэжнева, яго шматгадовую працу на пасадзе кіраўніка Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы гаварыў прарэктар па вучэбнай рабоце член-карэспандэнт АН БССР Л. А. Шамяткоў.

Аб тым, што савецкая моладзь заўжды будзе ўдзячная дарагому Леаніду Ільічу за праяўляемыя аб ёй клопаты, будзе ва ўсіх сваіх справах раўняцца на яго, заначыла ў сваім выступленні студэнтка 4-га курса, намеснік сакратара камсамольскага бюро фізічнага факультэта Святлана Курылкіна.

Хвалююча гаварыў пра Леаніда Ільіча Брэжнева член КПСС з 1929 года загадчык кафедры батанікі і фізіялогіі раслін прафесар Ф. М. Харытановіч. Ён падкрэсліў, што ўсе важнейшыя падзеі ў нашай краіне цесна звязаны з жыццём і кіпучай дзейнасцю Леаніда Ільіча Брэжнева.

Як удзельнік Вялікай Айчыннай вайны з цяжкім болем у сэрцы гаварыў пра Л. І. Брэжнева загадчык кафедры беларускай мовы заслужаны дзеяч навукі БССР прафесар У. В. Анічэнка. З першага і да апошняга дня вайны Леанід Ільіч знаходзіўся на пярэднім краі барацьбы з фашызмам, паказаў узоры мужнасці і стойкасці.

Са словамі вялікай жалобы ад цяжкай утраты на мітынгу выступілі таксама студэнт 3-га курса гістфіла, купалаўскі стыпендыят Іван Афанасьеў і старшыня прафбюро гістфіла чацвёртакурсніца Таццяна Котава.

На жалобным мітынгу прысутнічалі рэктар універсітэта акадэмік АН БССР Б. В. Бокуць, прарэктары прафесар М. В. Навучыцель, дацэнт А. І. Балтоўскі, старшыні прафкомаў М. Н. Мурашка і Н. І. Колтышава.

НА ЗДЫМКУ: удзельнікі жалобнага мітынгу, які адбыўся ў актавай зале ГДУ.
Фота К. Дзмітэркі.

ПРАЦАВАЦЬ У КАНТАКЦЕ

Кіруючая роля Камуністычнай партыі Савецкага Саюза ў вырашэнні задач камуністычнага будаўніцтва з кожным годам узрастае. Зразумела, павінна ўзрастаць і роля камсамола ў камуністычным выхаванні моладзі. Час патрабуе ад нас вялікай і самаадданай работы, барацьбы за тое, каб у сэрцах маладога пакалення гарэў агонь Вялікага Кастрычніка.

Мінуў амаль год з таго часу, калі адбылася справаздачна-выбарная канферэнцыя камсамольскай арганізацыі ГДУ. Новым саставам камітэта камсамола праведзена пэўная работа. Але вырашыць усе пытанні якаснага пералому, пераходу на больш высокую ступень палітыка-арганізатарскай работы нам пакуль што не зусім удаецца, хаця да гэтага мы пастаянна імкнемся. Для ўдасканальвання ўсёй нашай работы, павышэння ідэйна-палітычнай актыўнасці студэнцтва, на думку камітэта камсамола, ва універсітэце ёсць неабходныя рэзервы і магчымасці. Каб з поспехам і поўнасцю іх выкарыстоўваць, нам неабходна працаваць у цесным кантакце з кафедрамі, грамадскімі арганізацыямі ГДУ.

Ва універсітэце — вялікі навуковы і педагагічны патэнцыял. У нас працуюць сотні вопытных педагогаў, вучоных. Яны ў стане дапамагчы камітэту камсамола ў выпрацоўцы навукова-абгрунтаванай сістэмы ў камсамольскай рабоце. Для нас гэта задача першаступеннай важнасці, таму што вырашаць пытанні камуністычнага выхавання з кожным годам усё складаней.

Канкрэтная дапамога нам была патрэбна ад кафедры філасофіі ў правядзенні сацыяльнага даследавання «Лад жыцця студэнта». Работа гэта вельмі неабходная, таму што ў нас ёсць так званыя актыўныя і пасіўныя студэнты, якія па-рознаму думаюць, маюць розныя інтарэсы і запытанні, і якія неаднолькава адносяцца да грамадскай работы. Адны лічаць, што яна неабходна і грамадству, і чалавеку. На думку іншых — гэта справа патрэбная, але на яе няма часу. Трэція ж думаюць, што грамадскай работай займацца неабавязкова. Ёсць, на жаль, і такія студэнты, якія гавораць, што ёй займацца няма сэнсу, таму што яна нікому не патрэбна. Вось чаму нам вельмі неабходны былі канкрэтныя практычныя рэкамендацыі па рабоце з рознымі катэгорыямі студэнтаў. На просьбу камітэта камсамола адгукнуліся выкладчыкі кафедры філасофіі: сумесна распрацавана анкета сацыялагічнага даследавання «Лад жыцця студэнта», якая распаўсюджваецца на факультэтах.

Чакаем мы дапамогі, канкрэтных дзеянняў і ад кафедр гісторыі КПСС, гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі ў стварэнні летапісу народнай славы Цэнтральнага раёна. Гэтую важную і пачэсную справу распачалі студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта ў мінулым навучальным годзе. Зроблена нямала. Сабраны цікавыя матэрыялы аб падпольнай дзейнасці камуністаў і камсамольцаў горада ў гады Вялікай Айчыннай вайны, аб гісторыі двух буйнейшых прадпрыемстваў Цэнтральнага раёна г. Гомеля — завода вымяральных прыбораў і кандытарскай фабрыкі «Спартак». Каб працягваць далей карысную справу напісання летапісу, якая як святая рэліквія застанецца нашчадкам, студэнтам-энтузіястам неабходна ўсямерная падтрымка названых кафедр, якія б сталі курыраваць іх работу.

Самую сур'ёзную ўвагу ўдзяляе камітэт камсамола шэфскай рабоце. Хаця універсітэт рыхтуе ў асноўным будучых педагогаў, многія са студэнтаў, якім давядзецца пасля заканчэння вучобы працаваць у школах, маюць не зусім канкрэтнае ўяўленне аб рабоце настаўніка. Таму мы ставілі сваёй задачай даваць студэнтам магчымасць знаёміцца з іх будучай прафесіяй непасрэдна ў школах горада. Поўнасцю апраўдала сябе такая форма работы, як стварэнне педагагічнага атрада са слухачоў падрыхтоўчага аддзялення, студэнтаў, які стаў працаваць у СШ № 21 г. Гомеля. У рабят з'явілася цікавасць да работы педагога, жаданне паспрабаваць працаваць у школе самім. Цяпер педатрад працуе цікава, з агеньчыкам. І што важна: дасягнута галоўнае — ужо цяпер, на другім курсе студэнты, якія ўваходзяць у педатрад, жадаюць пасля працаваць менавіта ў школу. Мы спадзяемся на дапамогу кафедры педагогікі і псіхалогіі ў справе перабудовы гэтай работы на сапраўды навуковай аснове. Навукова-абгрунтаваная дзейнасць па прафесіянальнай арыентацыі студэнтаў павінна быць у полі зроку не толькі камітэта камсамола. За педатрадамі трэба замацаваць кансультантаў з кафедры педагогікі і псіхалогіі.

Калі мы будзем працаваць у цесным кантакце з грамадскімі кафедрамі, і яны пачнуць адгукацца на нашы прапановы, аказваць нам пасільную дапамогу, узрасце эфектыўнасць нашай сумеснай работы па камуністычнаму выхаванню студэнцкай моладзі.

С. АЎСЕЕНКА,
сакратар камітэта камсамола ГДУ.

РЫХТАВАЦЬ ПАТРЭБНЫХ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ

Навукова-тэхнічная рэвалюцыя паставіла перад вышэйшай школай краіны задачу няўхільнага павышэння якасці падрыхтоўкі спецыялістаў, глыбокага вывучэння іх патрэбнасці для розных галін. Не выпадкова на чарговае пасяджэнне партыйнага камітэта універсітэта было вынесена пытанне «Аб рабоце дэканатаў і партыйных бюро эканамічнага, геалагічнага і матэматычнага факультэтаў па забеспячэнню якаснай падрыхтоўкі спецыялістаў для народнай гаспадаркі». Заслуханы даклады дэканаў І. П. Трацэўскага, А. П. Пінчука, У. Ф. Філіпцова. Выступілі некаторыя загадчыкі кафедр названых факультэтаў, а таксама прарэктар па вучэбнай рабоце Л. А. Шамяткоў і сакратар парткома М. І. Старавойтаў.

На пасяджэнні парткома адзначана, што на факультэтах яшчэ недастаткова вывучаецца попыт на спецыялістаў універсітэцкага профілю, не наладжаны цесныя сувязі з тымі прадпрыемствамі, арганізацыямі і ўстановамі, куды выпускнікі ГДУ накіроўваюцца на працу. Гэта пытанне вырашана ўзяць пад строгі кантроль рэктарата і парткома. Факультэтам рэкамендавана на аснове дагавораў з міністэрствамі і ведамствамі распрацаваць планы падрыхтоўкі спецыялістаў на перыяд да 1990 года.

СТАНЬ МАЙСТРАМ СЛОВА

Сённяшні студэнт — гэта заўтрашні малады спецыяліст. У самастойнай працоўнай дзейнасці яму спатрэбяцца не толькі прафесіянальныя веды. Жыццё будзе патрабаваць ад яго і ўменне быць арганізатарам у калектыве, выступіць перад любой аўдыторыяй... Набываць такія навыкі дапамагаюць студэнтам універсітэта заняткі па розных аддзяленнях факультэта грамадскіх прафесій. Ён дае магчымасць юнакам і дзяўчатам разам з асноўнай набываць другую прафесію — грамадскую. Вось яна і дапаможа будучым стаць маладому спецыялісту актыўным удзельнікам грамадскага жыцця.

Умець валодаць словам, даходліва і пераканаўча выступаць перад людзьмі вучыць студэнтаў адно з падраздзяленняў ФГП універсітэта — Школа маладога лектара. Нядаўна адбыліся першыя ў гэтым навучальным годзе сумесныя заняткі слухачоў ШМЛ, будучых палітінфарматараў, прапагандыстаў. Яны праходзілі ў зале Дома палітасветы абкома КПБ. Іх адкрыў дэкан факультэта грамадскіх прафесій выкладчык кафедры палітэканоміі А. І. Канашэвіч. Ён гаварыў студэнтам аб важнасці і значнасці жывога слова лектара, прапагандыста, мастацтве зносін выступаючага з аўдыторыяй.

Кансультант Дома палітасветы В. У. Сідорка, які на працягу года будзе выкладаць студэнтам спецкурс «Павышэнне эфектыўнасці прапаганды», пазнаёміў прысутных з методыкай правядзення заняткаў; прывёў прыклады творчых адносін да лектарскай, прапагандысцкай работы ў некаторых калектывах прадпрыемстваў, калгасаў і саўгасаў вобласці, расказаў аб ролі тэхнічных сродкаў прапаганды.

На занятках дэманстраваўся дакументальны кінафільм «Надзейныя памочнікі прапагандыста».

(Наш кар.).

У АВАНГАРДЗЕ НАВУКОВА-ТЭХНІЧНАГА ПРАГРЭСУ

Гутарка з вучоным сакратаром Камітэта па Ленінскіх і Дзяржаўных прэміях СССР у галіне навукі і тэхнікі пры Савеце Міністраў СССР доктарам тэхнічных навук У. М. ЧАЦВЕРЫКОВЫМ

У працоўныя **дасягненні, якія** азнаменавалі год 60-годдзя ўтварэння СССР, **важкі ўклад** уносяць савецкія вучоныя і спецыялісты. Актыўна ўдзельнічаючы ў выкананні заданняў Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, яны даследуюць прасторы Сусвету і глыбінную будову матэрыі, распрацоўваюць навуковыя асновы прагрэсіўных тэхналагічных працэсаў, новых машын, абсталявання і прыбораў, ствараюць новыя метады дыягностыкі і лячэння захворванняў, асвойваюць радовішчы карысных выкапняў, садзейнічаюць пераводу галін народнай гаспадаркі на шлях інтэнсіўнага развіцця. Найбольш яркія і значныя работы такога характару названы ў пастанове партыі і ўрада аб прысуджэнні Дзяржаўных прэмій СССР за 1982 год, апублікаванай напярэдадні святкавання 65-й гадавіны Вялікага Кастрычніка. Іх аўтары — прадстаўнікі Масквы, Ленінграда, многіх брацкіх рэспублік — РСФСР, Украіны, Беларусі, Узбекістана, Казахстана, Азербайджана, **Латвіі, Таджыкістана** і іншых.

Спіс лаўрэатаў па традыцыі адкрываюць аўтары работ у галіне фізіка-матэматычных навук. Сярод іх — маскоўскія і ленінградскія вучоныя — стваральнікі высокадакладнай тэорыі руху ўнутраных планет Сонечнай сістэмы — Меркурыя, Венеры, Зямлі, Марса. Акрамя вялікай навуковай каштоўнасці, гэта работа з'яўляецца важнай пры вырашэнні задач міжпланетных касмічных палётаў.

Важкімі вынікамі даследаванняў узбагаціла фізічную навуку група вучоных Масквы, Ленінграда і Свярдлоўска, якія адкрылі і даследавалі новы стан цвёрдага цела — бясшчылінны, што ўзнікае пад дзеяннем магнітных палёў, ціску і некаторых іншых фактараў.

Цяжка пераацаніць значэнне для біясферы нашай планеты навуковых асноў прагназіравання сонечных успышак. Яны закладзены калектывам даследчыкаў з Масквы і Ленінграда, выканаўшых вялікі цыкл даследаванняў па дынаміцы токавых слаёў і сонечнай актыўнасці.

Выдатным дасягненнем сучаснай фізікі стала адкрыццё галаграфіі — прынцыпу запісу, узнаўлення і апрацоўкі інфармацыі, закадзіраванай у хвалевым полі. Ён паслужыў імпульсам для развіцця новых напрамкаў у оптыцы, квантавай электроніцы, тэорыі інфармацыі іншых. Цыкл буйных работ «Фізічныя асновы дынамічнай галаграфіі і новыя метады пераўтварэння прасторавай структуры светавых пучкоў», удастоены Дзяржаўнай прэміі СССР, па праву можна назваць новай вяхой у развіцці фізічнай оптыкі, якая мае вялікія перспектывы практычнага прымянення. Аўтары гэтай калектыўнай працы — вучоныя Масквы, Ленінграда, Кіева, Мінска і Казані.

Важкім дасягненнем у галіне прыкладной механікі і матэрыялазнаўства з'яўляецца капітальная манаграфія ўкраінскіх вучоных, прысвечаная праблеме трываласці матэрыялаў і канструкцый у экстрэмальных умовах.

Істотным укладам у вырашэнне праблем геафізікі, акустыкі і механікі трэба лічыць арыгінальныя метады тэорыі распаўсюджвання сейсмічных хваляў. Іх аўтары — ленінградскія і сібірскія вучоныя — сталі лаўрэатамі Дзяржаўнай прэміі.

Усё глыбей пранікае чалавек у зямныя глыбіні ў пошуках карысных выкапняў. Работа гэта па складанасці параўнальная з асваеннем касмічнай прасторы. Вызначальнае месца пры пошуку і разведцы радовішчаў належыць геафізічным метадам даследавання глыбокіх і **звышглыбокіх свідравін.** Гэта задача запатрабавала стварэння прынцыпова новых геафізічных метадаў вывучэння геалагічных асяроддзяў, пры якім метал абсадных труб свідравіны — не перашкода. Распрацоўка фізічных асноў такіх метадаў і тэхнікі з выкарыстаннем патокаў нейтронаў або гукавой энергіі — сутнасць узнагароджанай работы, выкананай сумесна **некалькімі інстытутамі Акадэміі навук СССР, Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі,** Мінгазпрома і іншых ведамстваў.

Дзяржаўная прэмія СССР прысуджана групе вучоных, канструктараў і работнікаў вытворчасці з арганізацый Акадэміі навук за стварэнне і ўкараненне прэцызійных прыбораў для мікрахірургіі, вымярэння электрычных характарыстык **жывой клеткі.**

Да буйных фундаментальных даследаванняў адносіцца работа групы маскоўскіх вучоных, якія правялі цыкл работ па структуры і генетыцы аднаго з важнейшых ферментаў жывой клеткі РНК-полімеразы. Вывучаны і іншыя яго важнейшыя ўласцівасці. Атрыманыя вынікі пакладзены ў аснову новага фундаментальнага навуковага напрамку.

Сярод **узнагароджаных — капітальныя працы прадстаўнікоў гуманітарных навук** — «Нарысы рускай культуры XIII—XVII стагоддзяў», «Руская граматыка», «Гісторыя сацыялістычнай эканомікі СССР».

Лаўрэатамі Дзяржаўных прэмій СССР сталі аўтары некалькіх работ у галіне медыцыны. Сярод іх — калектыў, які выканаў цыкл даследаванняў па геаграфічнай паталогіі і эпідэміялогіі сардэчна-сасудзістых, анкалагічных і нервовых захворванняў.

Планамерная барацьба з сардэчна-сасудзістымі захворваннямі немагчыма без **эфектыўных** сродкаў іх дыягностыкі. За дасягненні ў гэтым напрамку ўзнагароджана група вучоных, інжынераў і рабочых, стварыўшых новае пакаленне дыягнастычных прыбораў — поліаналізатараў з убудаванымі вылічальнікамі.

У спісе лаўрэатаў — спецыялісты, якія распрацавалі і ўкаранілі ў практыку аховы здароўя арыгінальныя апараты з мэтай вывучэння хворых з прыроджанымі анамаліямі нырак і мачавых шляхоў; аўтары работ па вывучэнню зменлівасці ўзбуджальніка туберкулёзу ў працэсе хіміятэрапіі, вучоныя, якія прапанавалі арыгінальныя метады мікрахірургіі пры траўматычнай ампутацыі пальцаў і кісці рукі.

Прэміяй адзначан рад работ па рэалізацыі буйных навукова-тэхнічных праграм, перабудове вытворчасці і кіравання на аснове выкарыстання навейшай тэхнікі і тэхналогіі, павышэнню якасці выпускаемай прадукцыі.

Важнейшыя задачы вучоных, спецыялістаў, работнікаў вытворчасці — усямернае садзейнічане павышэнню прадукцыйнасці працы, зніжэнню сабекошту і павышэнню якасці прадукцыі, эканомія энергіі, сыравіны і матэрыялаў. Гэтыя задачы вырашаны аўтарамі і іншых узнагароджаных работ у галіне тэхнікі.

Лаўрэатамі сталі стваральнікі арыгінальных аўтаматызаваных шарапракатных станаў, сямейства ЭВМ «Электроніка»; спецыялісты, распрацаваўшыя і ўкаранілі ў практыку дыяганальныя паваротна-лопасныя гідратурбіны, якія не маюць сабе роўных у свеце па тэхніка-эканамічных паказчыках. Можна адзначыць таксама поспех калектыву, які прапанаваў і ўкараніў навукова-тэхнічныя рашэнні для паскоранага стварэння буйнога Шатлыкскага газавага комплексу, стаўшага асноўным пастаўшчыком газу для газаправода Сярэдняя Азія — Цэнтр; аўтараў даследаванняў уласцівасцей металургічных расплаваў, а таксама — навуковых асноў стварэння даўгавечнага марозаўстойлівага бетону для транспартнага і гідратэхнічнага будаўніцтва і іншых. У спісе лаўрэатаў — аўтары трох падручнікаў для ВНУ і падручніка для прафесіянальна-тэхнічных навучальных устаноў.

(ТАСС).

ТЭЛЕБАЧАННЕ — У СТУДЭНЦКАЙ АЎДЫТОРЫІ

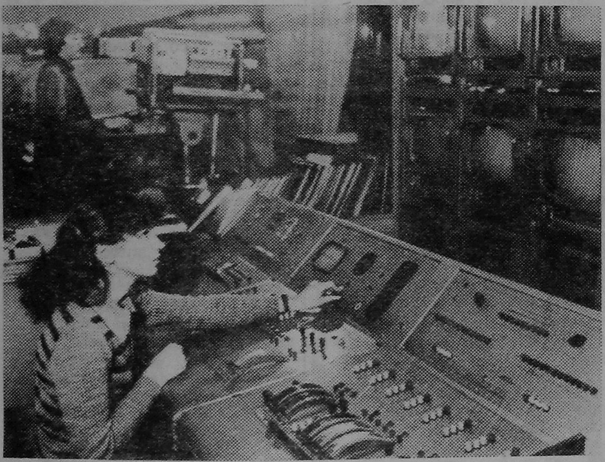

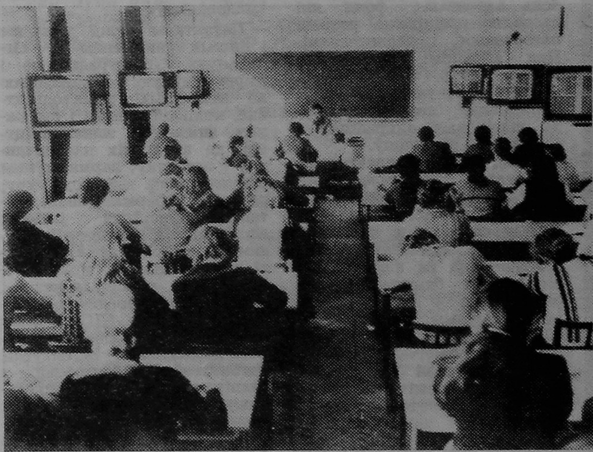

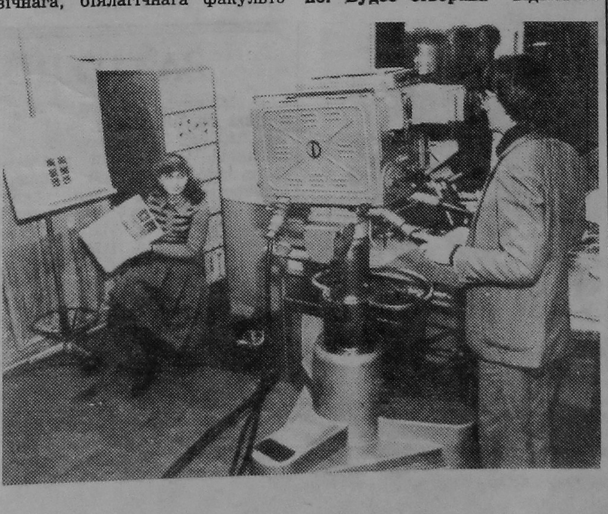

Сёння тэлебачанне трывала ўвайшло ў наша жыццё. Але не толькі як невычэрпная крыніца інфармацыі аб важнейшых падзеях у нашай краіне і за мяжой. Яно зрабіла вялікі крок наперад і ў іншым напрамку: стала неабходным пры правядзенні некаторых тэхналагічных працэсаў у цэхах прадпрыемстваў, у час складаных аперацый у медыцыне... Пералічыць усе сферы яго прымянення наогул нялёгка — так пашырыла тэлебачанне свае межы. Прыйшло яно і ў **студэнцкія аўдыторыі,** каб дапамагчы лепш засвойваць пэўныя дысцыпліны вузаўскай праграмы.

Нядаўна пачаў дзейнічаць студэнцкі тэлевізійны цэнтр і ў нашым універсітэце. Ён размясціўся на трэцім паверсе галоўнага корпуса. Трэба адзначыць, што не кожная навучальная ўстанова рэспублікі мае такое важнае вучэбнае падраздзяленне як тэлебачанне. Падрыхтоўка тэлецэнтра да пуску — працэс доўгі, вельмі складаны, працаёмкі. Таму абысціся ў гэтай справе толькі сіламі яго работнікаў — загадчыка лабараторыі вучэбнага тэлебачання **ГДУ З. Б. Айгарса, інжынера М. І. Навасельскага, аператара В. М. Шынкарэнкі,** рэжысёра С. Семянцовай было, безумоўна, нялёгка. Тэлецэнтр ствараўся пры дапамозе саміх студэнтаў. У асноўным гэта былі студэнты групы Ф-41 (цяпер ужо Ф-51) фізічнага факультэта. А самы важкі ўклад у правядзенне мантажу і ўстаноўку тэхналагічнага абсталявання ўнеслі Д. Падабед, У. Жыгар, А. Масцярскі і іншыя рабяты гэтай групы.

Студэнцкі тэлевізійны цэнтр укамплектаваны «сваімі» кадрамі — сёлетнімі выпускнікамі універсітэта. Інжынер ТБ — былы студэнт матэматычнага факультэта Мікалай Навасельскі, рэжысёр — выпускніца фізфака Святлана Семянцова, завочна вучыцца ў ГДУ аператар Валерый Шынкарэнка. Кіруе работай лабараторыі вучэбнага тэлебачання вопытны спецыяліст З. Б. Айгарс.

Самыя першыя заняткі ў тэлевізаванай аўдыторыі 3-1 прайшлі ў студэнтаў другога курса эканамічнага факультэта аддзялення АМАЭІ.

...На экранах тэлевізараў, якія ўстаноўлены ў аўдыторыі, статыстычны матэрыял: графікі, схемы, дыяграмы... Раней выкладчыку даводзілася або самому чарціць іх на аўдыторнай дошцы ў час лекцыі, ці прыносіць іх на заняткі ў выглядзе плакатаў. Цяпер гэта рабіць непатрэбна. Яму варта націснуць на адпаведную кнопку на апаратуры, якая звязвае аўдыторыю са студыяй — аператарам, пультам рэжысёра — і сказаць, які матэрыял паказаць студэнтам на экранах тэлевізараў. Астатняе — справа тэхнікі. Проста, зручна і хутка. А вучэбны працэс становіцца інфармацыйна багацейшым.

Зразумела, што адной тэлевізійнай аўдыторыі для правядзення ў ёй заняткаў студэнтаў іншых факультэтаў недастаткова. Таму работнікамі лабараторыі вучэбнага ТБ вядзецца ўстаноўка адпаведнай апаратуры ў адной з аўдыторый другога корпуса універсітэта. Плануецца тэлевізаваць таксама **яшчэ некалькі аўдыторый галоўнага корпуса. Тады па сістэме вучэбнага тэлебачання змогуць займацца студэнты фізічнага,** біялагічнага факультэтаў, факультэта фізвыхавання.

Пачатак зроблены. Але на **гэтым** вучэбнае тэлебачанне **ГДУ не спыніцца.** Да новага **навучальнага** года **плануецца пуск участка відыёзапісу і кіно.** Будзе створана відыётэка — **наглядны матэрыял,** якім **зможа** карыстацца любы выкладчык на сваіх занятках. **Будучыя фізікі,** напрыклад, атрымаюць магчымасць убачыць наглядна, а не ўяўляць сабе з тлумачэнняў выкладчыка, складанейшыя фізічныя працэсы, эканамісты — падрабязна прааналізаваць адзняты на відыёстужку вытворчы працэс на прадпрыемстве (хранаметрыраванне рабочага часу і г. д.).

Магчымасці, якія адкрывае тэлебачанне ў вучэбным працэсе, вялікія. І выкарыстоўваць іх трэба ў поўнай меры. Карысць ад гэтага будзе відавочная.

Т. ДУБЯК.

НА ЗДЫМКАХ: 1. С. Семянцова за пультам рэжысёра. 2. Загадчык лабараторыі вучэбнага тэлебачання З. Б. Айгарс праводзіць азнаямленчыя тэлевізійныя заняткі са студэнтамі-другакурснікамі эканамічнага факультэта аддзялення АМАЭІ. 3. У студыі вучэбнага тэлебачання ў час тэлевізаванай лекцыі.

Фота К. Дзмітэркі.

ВЕЛІЧ ПЕРАМОГІ НА ВОЛЗЕ

Герой Савецкага Саюза генерал арміі С. П. ІВАНОЎ.

18 лістапада 1942 года закончыўся абарончы перыяд Сталінградскай бітвы, якая пачалася 17 ліпеня на далёкіх подступах горада. За чатыры месяцы савецкія войскі выматалі і абяскровілі адборныя фашысцкія войскі. У пачатку верасня, у самы разгар цяжкіх абарончых баёў, Стаўка Вярхоўнага Галоўнакамандавання прыйшла да заключэння: наступальныя магчымасці ворага на сталінградскім напрамку канчаюцца. Пачалася падрыхтоўка да контрнаступлення з мэтай акружэння і разгрому ворага пад Сталінградам.

Першапачатковы варыянт задумы маючай адбыцца аперацыі захоўваўся ў строгай тайне. Аб ім ведалі толькі І. В. Сталін, Г. К. Жукаў і А. М. Васілеўскі. У далейшым кола асоб, прыцягваемых да распрацоўкі плана аперацыі, хоць і расшырылася, але было строга абмежавана ў інтарэсах дасягнення раптоўнасці.

Задума контрнаступлення заключалася ў тым, каб ударамі з плацдармаў на Доне і з раёнаў Сарпінскіх азёр на поўдзень ад Сталінграда разграміць гітлераўскія войскі, якія прыкрывалі флангі сваёй ударнай групоўкі, і, развіваючы наступленне па сыходных напрамках на Калач, Савецкі, акружыць і знішчыць яго галоўныя сілы, якія дзейнічалі непасрэдна пад Сталінградам. К сярэдзіне лістапада падрыхтоўка да контрнаступлення была завершана.

І вось настала памятная і разам з тым цяжкая ноч на 19 лістапада 1942 года. Я знаходзіўся на камандным пункце генерала М. Ватуціна ў Серафімовічы. Загад аб наступленні аддадзен. Войскі нашых ударных груповак занялі зыходныя раёны. Нечакана з ночы згусціўся шчыльны туман, пайшоў мокры снег. Гэта рэзка змяніла абстаноўку. Ці змогуць цяпер артылерысты знішчыць засечаныя цэлі, ці не будзе артылерыйская падрыхтоўка праведзена ўпустую, як цяпер будзе дзейнічаць авіяцыя? Тым не менш роўна ў вызначаны час войскам фронту быў перададзен сігнал «Лебедзь», і артылерыйская падрыхтоўка пачалася...

У наступленне накіраваліся войскі Паўднёва-Заходняга і 65-й арміі Данскога франтоў, а 20 лістапада — Сталінградскага фронту. Ужо 23 лістапада рухомыя часці Паўднёва-Заходняга фронту, перадолеўшы шалёнае супраціўленне гітлераўцаў, злучыліся ў раёне Калач, Савецкі.

У хуткім часе здзіўлены свет пачуў, што савецкія войскі акружылі велізарную фашысцкую групоўку. У ходзе паспяховага развіцця лістападаўскага наступлення Стаўка ВГК, прадбачачы, што праціўнік абавязкова паспрабуе дэблакіраваць свае акружаныя войскі, прызнала мэтазгодным падрыхтаваць і правесці наступальную аперацыю на Сярэднім Доне пад умоўнай назвай «Сатурн». Яе мэтай быў разгром 8-й італьянскай арміі і іншых войск праціўніка, якія дзейнічалі на знешнім фронце акружэння.

Вечарам 23 лістапада, калі мы атрымалі паведамленне аб тым, што ў раёне Савецкага замкнулася кальцо вакол варожых войск, да нас у штаб Паўднёва-Заходняга фронту прыбыў прадстаўнік Стаўкі ВГК генерал А. М. Васілеўскі. Усю ноч мы працавалі над задумай аперацыі. 2 снежня, калі гэты план быў канчаткова адпрацаван, мне было загадана вылецець у Стаўку ВГК. У той жа дзень я быў на прыёме ў І. В. Сталіна. Пасля паўтарагадзіннай гутаркі, у якой ішла размова па прадстаўленаму плану, ён зацвердзіў «Сатурн» — план наступлення фронту.

Да таго часу быў створан пад Сталінградам суцэльны ўнутраны фронт наступлення. К 30 лістапада савецкія войскі сціснулі кальцо акружэння, скараціўшы больш чым удвая тэрыторыю, займаемую праціўнікам, але рассячы і знішчыць яго групоўку з ходу не змаглі ў сувязі з недахватам сіл.

У той жа час быў утворан больш чым 500-кіламетровы знешні фронт акружэння.

12 снежня нямецка-фашысцкае камандаванне зрабіла спробу дэблакіраваць свае акружаныя войскі пад Сталінградам ударам з раёна Кацельнікаўска. Аднак гітлераўскія танкавыя дывізіі былі спынены, а потым разгромлены.

Завяршальным этапам бітвы на Волзе з'явілася аперацыя «Кальцо», праведзеная з 10 студзеня па 2 лютага 1943 года Данскім фронтам пад камандаваннем генерала К. К. Ракасоўскага.

Пасля адхілення праціўнікам прапановы аб капітуляцыі 10 студзеня войскі фронту перайшлі ў наступленне, якому па... кія войскі прарвалі ўмацаваныя пазіцыі гітлераўцаў. Вечарам 26 студзеня перадавыя часці 21-й арміі злучыліся на схіле Мамаева кургана з наступаўшай ім насустрач са Сталінграда 62-й арміяй. Такім чынам, варожая групоўка была расчлянена на дзве часткі.

31 студзеня спыніла супраціўленне паўднёвая група гітлераўскіх войск 6-й арміі на чале з генерал-фельдмаршалам Паўлюсам, а 2 лютага капітулявала паўночная.

Сталінградская бітва з'явілася адной з буйнейшых у другой сусветнай вайне. Фашысцкі блок страціў у ёй забітымі, параненымі, палоннымі і прапаўшымі без вестак каля паўтара мільёна чалавек — чацвёртую частку сваіх сіл, якія дзейнічалі на савецка-германскім фронце.

Пераможнае завяршэнне бітвы пад Сталінградам мела велізарнае ваенна-палітычнае значэнне. Яна ўнесла рашаючы ўклад у дасягненне пералому як у ходзе Вялікай Айчыннай, так і ўсёй другой сусветнай вайны. Пасля Сталінградскай бітвы ўзніклі ўмовы для разгортвання агульнага наступлення Савецкай Арміі і масавага выгнання акупантаў з захопленай імі тэрыторыі.

Мне добра помняцца тыя незабыўныя дні. Сусветная грамадскасць горача адгукнулася на перамогу нашых войск на Волзе. Газеты стракацелі поўнымі захаплення водгукамі.

Увесь свет перамогу пад Сталінградам справядліва ацаніў як эпахальную. Яна стала выдатнай перамогай усяго савецкага шматнацыянальнага народа, натхніцелем і арганізатарам якой была ленінская Камуністычная партыя, якая ўмела і мудра накіроўвала намаганні фронту і тылу да адной мэты — на разгром ворага.

(ТАСС).

В БРЕСТЕ

1.

Здесь первый шаг свой
сделала война.
В июле, в сорок первом,
на рассвете,
Здесь ныне соловьи,
и тишина
Струятся в заводи
с зеленых ветел.
Бетона глыбы разметал
тротил,
Черны провалы старых
казематов,
И прячутся ромашки
меж могил
На кладбище,
где спят одни солдаты,
Не все еще известны имена
Тех, кто стоял здесь насмерть
в сорок первом,
Тех, кто ей отдал
честь свою и верность,
Когда еще спала вдали
страна.
Но в небесах синеют здесь
глаза
Солдат, взглянувших
первыми на пламя.
Стирается во времени гроза
Квадратных крыльев
с черными крестами,
Уходит взрывов
дальняя волна
В историю на тихие
страницы...
И над землей встают
их имена —
Русоволосых, юных,
круглолицых.
Не бронзою сверкающей
строкой
Встают они над крепостью
старинной —
Раскатом соловьиным
над рекой
И поездом, идущим
до Берлина.
Не требуя ни славы,
ни наград,
Все, что могли, свершили
здесь солдаты.
Год сорок первый
только ими свят,
Без них бы не настал
и сорок пятый.

2.

Я в Брест вхожу,
как в сорок первый год.
Гремят о землю тяжкие
удары...
И принимает комендантский
взвод
На грудь свою
железный натиск армий.
Он не был вероломством
потрясен
И, паникой внезапной
не охвачен,
Бесстрашно ждал минуты
этой он —
Как мог бы здесь он
устоять иначе?
Год сорок первый,
сорок смертный год...
Но вновь встает, здесь
присягнув державе,
Неотступивший
комендантский взвод
В крови, железе
и бессмертной славе.
Встает он в соловьиной
стороне,
В росе и травах молодых
по пояс.
И слушает, как мчится
в тишине
«Москва — Берлин» —
зеленый скорый поезд.

ДА ПАСЛУГ РАСПРАЦОЎШЧЫКАЎ НДР

У нашым універсітэце ёсць патэнтавы фонд, які дазваляе праводзіць розныя патэнтавыя даследаванні. Пад апошнімі разумеецца пошук, адбор і аналіз патэнтавай і навукова-тэхнічнай інфармацыі, якая адносіцца да навуковых адкрыццяў і тэхнічных рашэнняў.

Фонд ГДУ камплектуецца патэнтавай дакументацыяй СССР, шэрагу сацыялістычных і капіталістычных краін. Ён складаецца з апісанняў вынаходніцтваў, якія захоўваюцца на кафедрах, і патэнтавых бюлетэняў. Акрамя таго, у фондзе ёсць рэфератыўныя і бібліяграфічныя выданні Усесаюзнага навукова-даследчага інстытута патэнтавай інфармацыі і тэхніка-эканамічных даследаванняў, патэнтна-прававая, даведачная і метадычная літаратура.

Патэнтавы фонд універсітэта прызначаны для задавальнення інфармацыйных патрэб ГДУ і забяспечвае правядзенне патэнтавых даследаванняў.

Патэнтавы фонд уключае і іншыя дакументы — сігнальную, бібліяграфічную і рэфератыўную інфармацыю аб замежных вынаходніцтвах, копіі айчынных і замежных апісанняў вынаходніцтваў да аўтарскіх пасведчанняў і патэнтаў; нарматыўныя дакументы па вынаходніцтву, патэнтна-інфармацыйнай, патэнтна-ліцэнзійнай рабоце; афіцыйны бюлетэнь Дзяржкамвынаходніцтваў «Адкрыцці, вынаходніцтвы, прамысловыя узоры, таварныя знакі»; матэрыялы даведачна-пошукавага апарата (ДПА), якія выдаюцца Усесаюзным навукова-даследчым інстытутам патэнтавай інфармацыі і тэхніка-эканамічных даследаванняў па фондах СССР і замежных краін; перыядычныя выданні «Вопросы изобретательства», «Внедренные изобретения», «Изобретатель и рационализатор» і іншыя.

Даведачна-пошукавы апарат з'яўляецца абавязковым элементам патэнтнага фонда. Ён уключае указальнікі класаў вынаходніцтваў міжнароднай і нацыянальнай класіфікацый, а таксама алфавітна-прадметныя ўказальнікі.

Міжнародная класіфікацыя вынаходніцтваў (МКВ) — гэта спецыяльная ўніфікаваная сістэма, якая выкарыстоўваецца для сістэматызацыі, пошуку і размеркавання інфармацыі аб вынаходніцтвах. Калі спецыяліст хоча даведацца, якія патэнтавыя дакументы ўтрымліваюць інфармацыю па пэўнай галіне тэхнікі, ён павінен адшукаць у сістэме класіфікацыі адпаведныя рубрыкі, адзначыць прыпісаныя ім індэксы, а затым знайсці патэнтавыя дакументы в гэтыімі індэксамі.

Асноўныя крыніцы інфармацыі, якія выкарыстоўваюцца пры правядзенні патэнтавых даследаванняў, ёсць у патэнтавых фондах універсітэта. Спіс гэтай літаратуры патэнтавае падраздзяленне перадае адказным за правядзенне патэнтавых даследаванняў.

Патэнтавае падраздзяленне ГДУ выконвае наступныя паслугі: па запытаннях распрацоўшчыкаў НДР выконваюцца заказы на копіі апісанняў вынаходніцтваў да аўтарскіх пасведчанняў і патэнтаў, копіі справаздач аб патэнтавым пошуку, копіі перакладаў апісанняў да замежных патэнтаў. Афармляюцца таксама заказы ў БелНІІНТІ на правядзенне патэнтавых даследаванняў, па вядучых тэмах універсітэта.

Усе гэтыя мерапрыемствы садзейнічаюць павышэнню ўзроўня правядзення патэнтавых даследаванняў, эфектыўнасці НДР і вынаходніцкай работы ва універсітэце.

І. ЯФРЭМЧАНКА,
інжынер-патэнтавед НДС ГДУ.

БЕГ — ГЭТА ЗДАРОЎЕ

ЗА ПУЦЁЎКУ НА СПАРТАКІЯДУ

У Мінску адбыліся спаборніцтвы па плаванню на Кубак ЦК ЛКСМБ. У саставе зборнай каманды Гомельскай вобласці выступалі студэнты нашага універсітэта. Найбольш паспяхова выступіў студэнт другога курса факультэта фізічнага выхавання Юрый Шкрыль. Ён стаў пераможцам у эстафетным плаванні, заняў другое месца ў заплыве на 100 м на спіне і трэцяе — на дыстанцыі 200 м.

Студэнт трэцяга курса Уладзімір Манькоў у саставе эстафетных каманд стаў пераможцам і заняў другое месца. Ён жа паказаў трэці вынік на дыстанцыі 50 м вольным стылем.

Другакурснік Сяргей Барсук заняў другое месца ў саставе эстафетнай каманды.

Спаборніцтвы з'явіліся першым этапам адбору кандыдатаў для ўдзелу Спартакіядзе народаў СССР. І калі Ю. Шкрыль, У. Манькоў, С. Барсук сваім працалюбствам дасягнулі добрых вынікаў, то, трэніруючыся не ў поўную сілу, члены каманды універсітэта па плаванню Сяргей Якушаў і Іна Каваленка не змаглі паказаць на спаборніцтвах сваіх лепшых вынікаў.

Каб паспяхова стартаваць на Спартакіядзе БССР, неабходна правесці вялікую трэніровачную работу. Універсітэцкім плыўцам трэба ў большай адказнасцю адносіцца да трэніровак, каб удасканальваць сваё майстэрства і дасягнуць высокіх спартыўных вынікаў.

Б. ГІЛЬ,
старшы трэнер зборнай каманды ГДУ па плаванню.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ и профкомов Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 2 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п 3-11, т. 56-16-52.
АЗ 20667 Заказ 6223